

kalabaš - drevo, strom z čeľade trubačovitých, pôvodom z tropickej Ameriky; používaný k výrobe miestnych hudobných nástrojov a ozdobných predmetov

Kaladrius - podľa stredovekých *bestiárov* biely vták, posol smrti; ak sa pozerá do tváre, potom sa človek zotaví, a ak sa otočí dozadu, človek zomrieť; pozri *monštrá*

Kaladrius (stredoveká miniatúra)

kalafuna - český termín pre *kolofóniu*

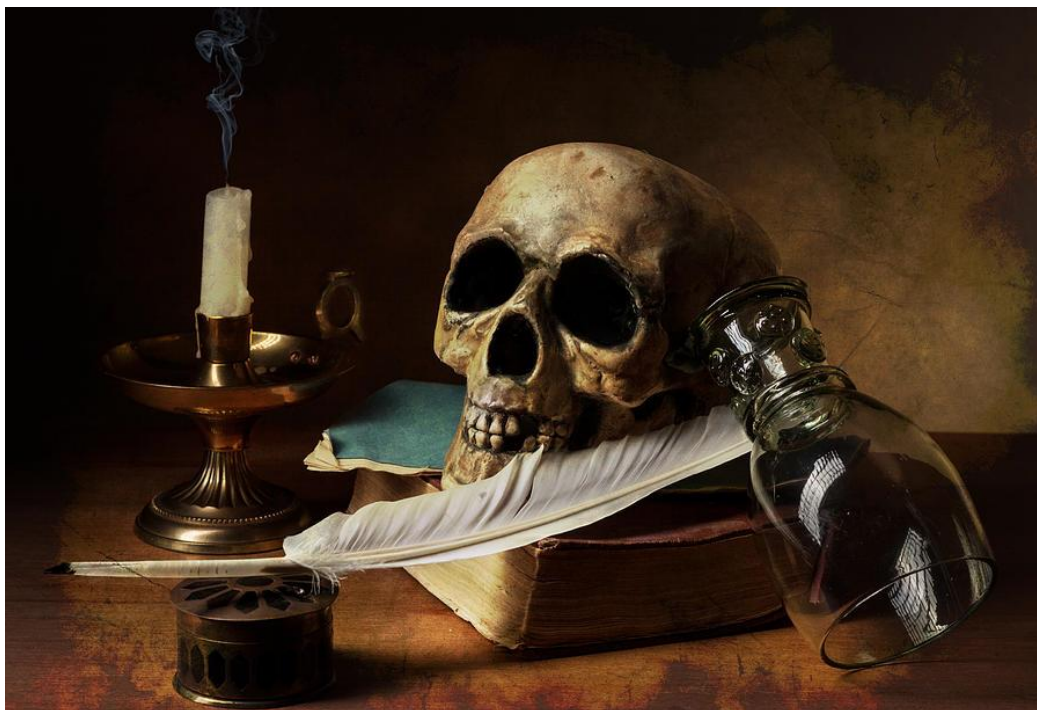
Kalach/Kalchu/Nimrúd - metropola *asýrskych* kráľov pri ústí Horného Zábu do Tigrisu; zachovaný palác asýrského kráľa Aššurbanipala (668-630 pr.Kr.) s *reliéfmi* (kultové scény s *géniami*), *priebežné reliéfy* s loveckými a vojnovými výjavmi: lukostrelci), plastiky levov a okrídlených býkov s ľudskými hlavami (pozri *lamassu*), rezby zo slonoviny; pozri *monštrá*; *Asýria*

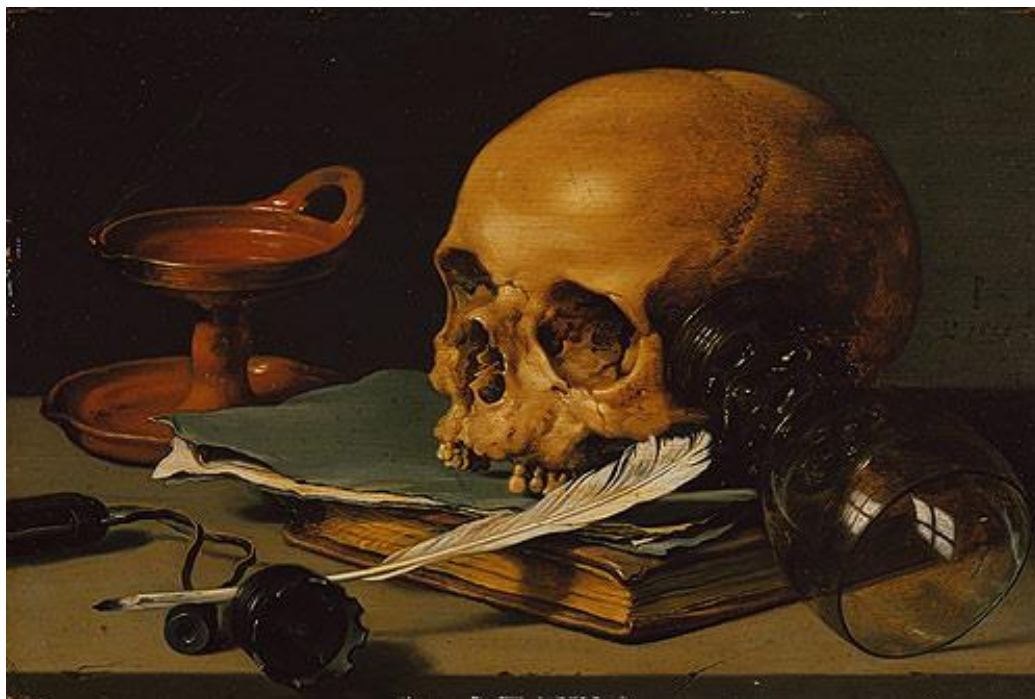
Reliéf okrídleného boha reliéf z paláca kráľa Aššurbanipala II. v Nimrude (9. st.pr.Kr.)

Kalais - jeden z *Argonautov*; pozri *harpye* (Zamarovský); *grécka mytológia*

kalamár - spolu s knihou jeden z častých atribútov *evanjelistov* a *svätcov*; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prírovnania*; *Brigita Švédka*

P. Claez ? : Zátišie vanitas (17.st.)

P. Claez: Zátišie s lebkou a brkom na písanie (vanitas, 1628)

P. Subleyras: Benedikt XIV. (18.st.)

kalander - valcový stroj v papiernictve a tkáčovniach, používaný na zvýšenie lesku vlákny (pozri *tkanina*, *textília*); v *polygrafii* na razenie stereotypných *matric*

kalandrovanie - konečná úprava *tkanín* na *kalandri* slúžiaca na hladkosť ich povrchu a lesku a vyplnenie medzier sploštením *nítí* (pozri *krep*); v papiernictve na zvyšovanie hladkosti a lesku *papiera*; v *polygrafii* strojové lisovanie stereomatríc

kalasiris - staroegyptský ženský odev puzdrového strihu, zvýrazňujúci líniu *lotosu*; z jemného plátna, strih dovoľoval iba malé krôčiky; dĺžka odzrkadľovala stav: pracujúce ženy kalasiris do poloviny lýtok, vznešené ženy po členky; horný okraj zakrýval ňadrá alebo siahal tesne pod ne; v Novej ríši (chronológia pozri *egyptské umenie*) pod vplyvom *Prednej Ázie* (pozri *Mezopotámia*) zložitejší strih a pestrejšia *farebnosť*; kalasiris vznešených žien najmenej dvoch vrstiev, úzke spodné kalasiris doplnené vrchným hladkým, priesvitným alebo plisovaným rúchom (plisovanie pripomínalo kvet *lotosu*, symbolu *čistoty* a *svetla*; pozri *móda*, *podprsenka*)

Kalazanský Jozef - (†1648); svätec, zakladateľ rádu piaristov; pozri *kresťanskí svätci*

<http://www.zivotopisysvatych.sk/jozef-kalazansky-knaz-zakladatel-rehole-piaristov-schp/>

Slovenský maliar zo začiatku 19. storočia: Sv. Jozef Kalazanský (1800 – 1820)

Kaleb - (*Kniha sudcov 1,15*); hebr. קָלֵב/Kalev; vodca Judejcov, zástupca skupiny Judejcov cesty do krajiny zaslúbenej; odkaz na neho možno tiež nájsť v *Koráne*, aj keď jeho meno nie je uvedené; keď Hebreji dosiahli blízkosť Kanaánu, poslal *Mojžiš* dvanásť vyzvedáčov (hebr. meraglim) do Kanaánu na výskum (pozri *dvanásť kmeňov Izraela*); desať sa vrátilo a tvrdilo, že ovládnuť Kanaán je nemožné, lebo tu žijú obri, ktorí by zničili židovskú armádu; iba dvaja zvedovia, *Jozue* (z pokolenia Efraimovho) a *Káleb* (zástupca Judejcov), sa vrátili a povedali, že Boh im pomôže získať Kanaán; Kaleb dal svoju dcéru Achsu Otníjelovi za dobytie mesta Kirjat-Sefer; pozri *Mojžiš vysielá zvedov do Kanaánu*

<https://de.wikipedia.org/wiki/Kaleb>

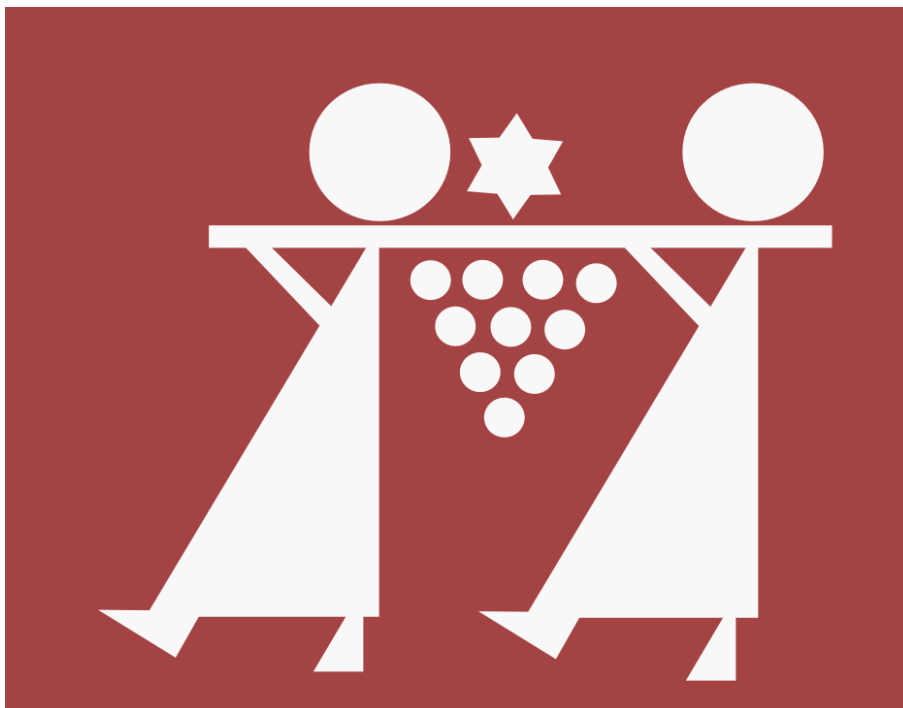
Rudolf von Ems: Jozue a Káleb (Svetová kronika, 1350-1370)

G. Lanfranco: Mojžiš posielal zvedov do Kanaánu (1621-1624)

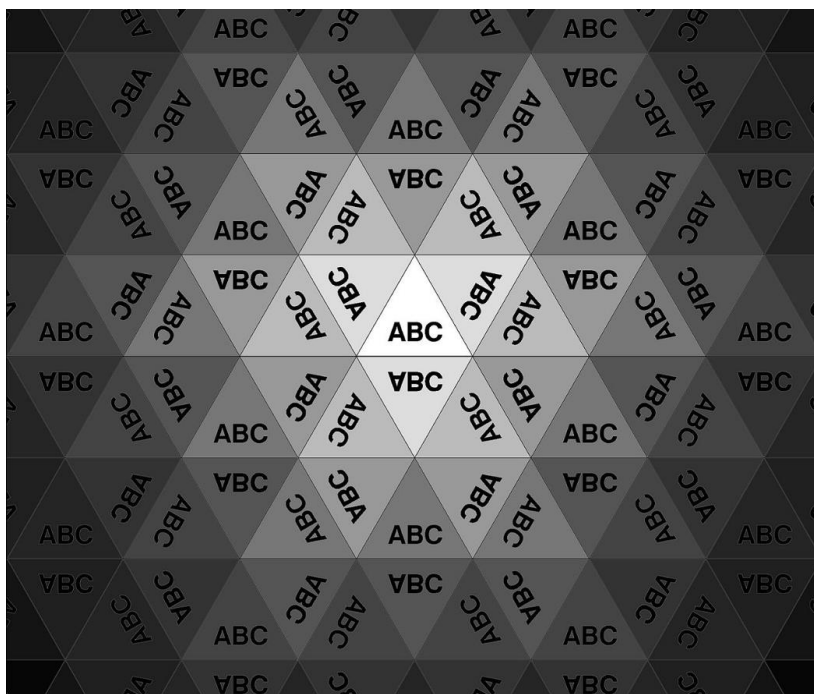
Káleb dáva požehnanie Achse (grafický list z Philips Medhurst Bible)

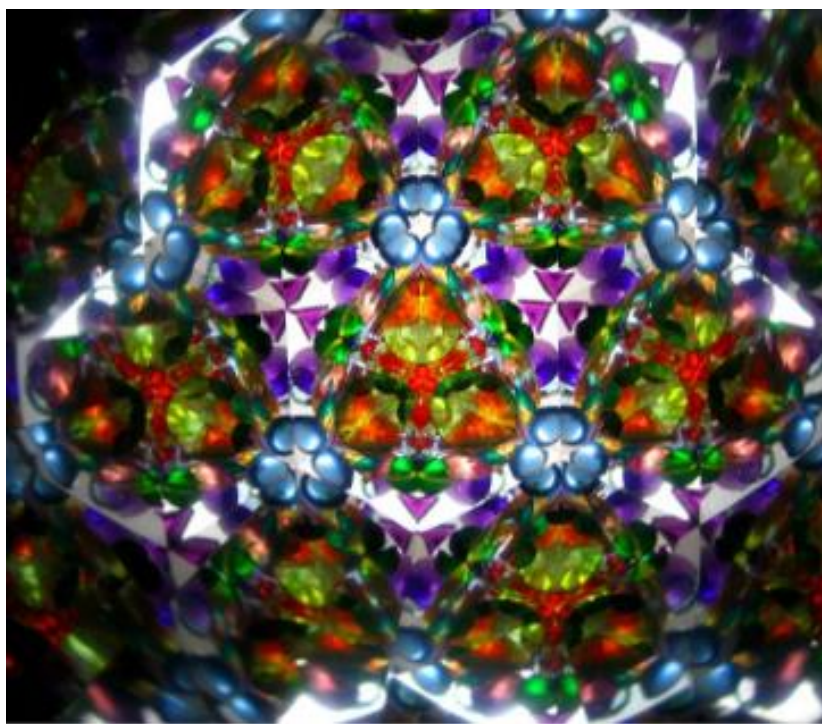
Logo turizmu štátu Izrael: Zvedovia prinášajú stravec hrozna z Kanaánu (2009)

kaleidoskop - optický prístroj, typicky valec sa *zrkadlami*, ktoré obsahujú voľné farebné objekty, ako sú koráliky alebo kamienky a kúsky skla; ako divák sa pozerá na jednom konci, svetlo vstupujúce do druhého konca vytvára farebný vzor, v dôsledku opakovaného odrazu na zrkadlách; vytvorený v roku 1817 škótskym vynálezcom sirom Davidom Brewsterom; termín kaleidoskop je odvodený od starogréckeho καλός /kalos – „krása, krásny“, εἶδος/eidos – „forma, tvar“, a σκοπέω/skopeō – „pozrieť sa, skúmať“, teda „pozorovanie krásnej formy“; väčšina kaleidoskopov sú masovo vyrábané z lacných materiálov a slúži ako detské *hračky*; druhým extrémom sú ručne vyrábané kúsky, ktoré zobrazujú jemné remeselné práce; niektoré podniky, špecializujúce sa na ne, vlastnia desiatky rôznych typov od rôznych umelcov a remeselníkov; väčšina ručných kaleidoskopov sa dnes vyrába v Rusku a Taliansku, v nadväznosti na dlhú tradíciu sklárskeho remesla v týchto krajinách; pozri *display hack*, *zrkadlový obraz*

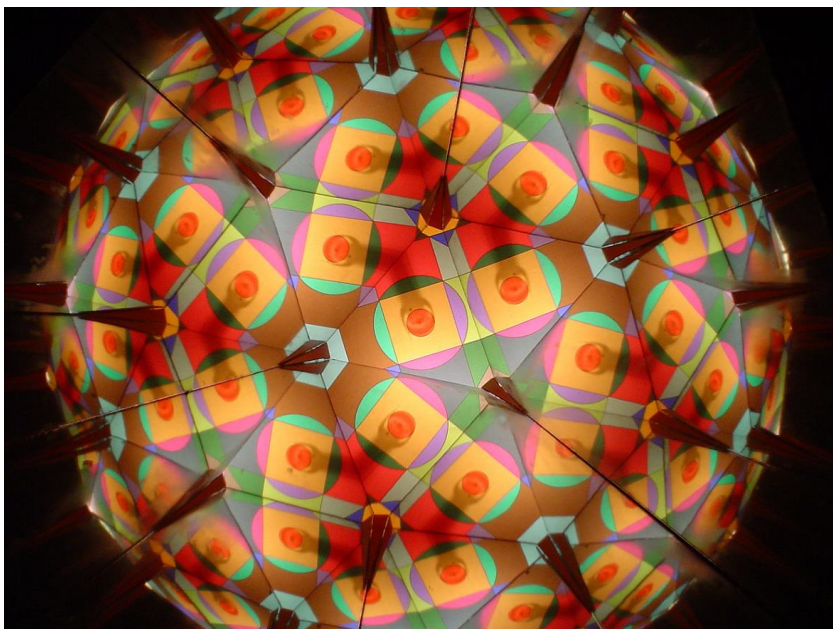
<https://en.wikipedia.org/wiki/Kaleidoscope>

Princíp kaleidoskopu

Zrkadlový obraz v kaleidoskopu

Zrkadlový obraz v kaleidoskopu

Jana Rawling Studio: Emanuele "Rems 182" (2D Drawing, Painting & Photography, pinterest)

kalendár - súpis dní a mesiacov bežného roka v časovej postupnosti s rôznymi údajmi; najstarším známym kalendárom je *egyptský kalendár* zo 4.tis.pr.Kr.; starovekými sú starobabylonský kalendár z 3.tis.pr.Kr. (pozri *babylonský kalendár*), ktorý prebral *kalendár židovský*, *kalendár čínsky* z 2.tis.pr.Kr.; pozri *aztécke rukopisy*, *Kipu*; *Hóry*; *almanach*; *diurnal*; *Gutenbergova tlač*; *luna*; *Henoch*; *čas*, *rok*, *mesiac*, *týždeň*, *deň*, *Hodinky Jeana de Luc*; *mesačné obrazy*, *zvieratník*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Kalend%C3%A1%C5%99>

http://it.wikipedia.org/wiki/Cronografo_del_354

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3187838499/in/photostream/>

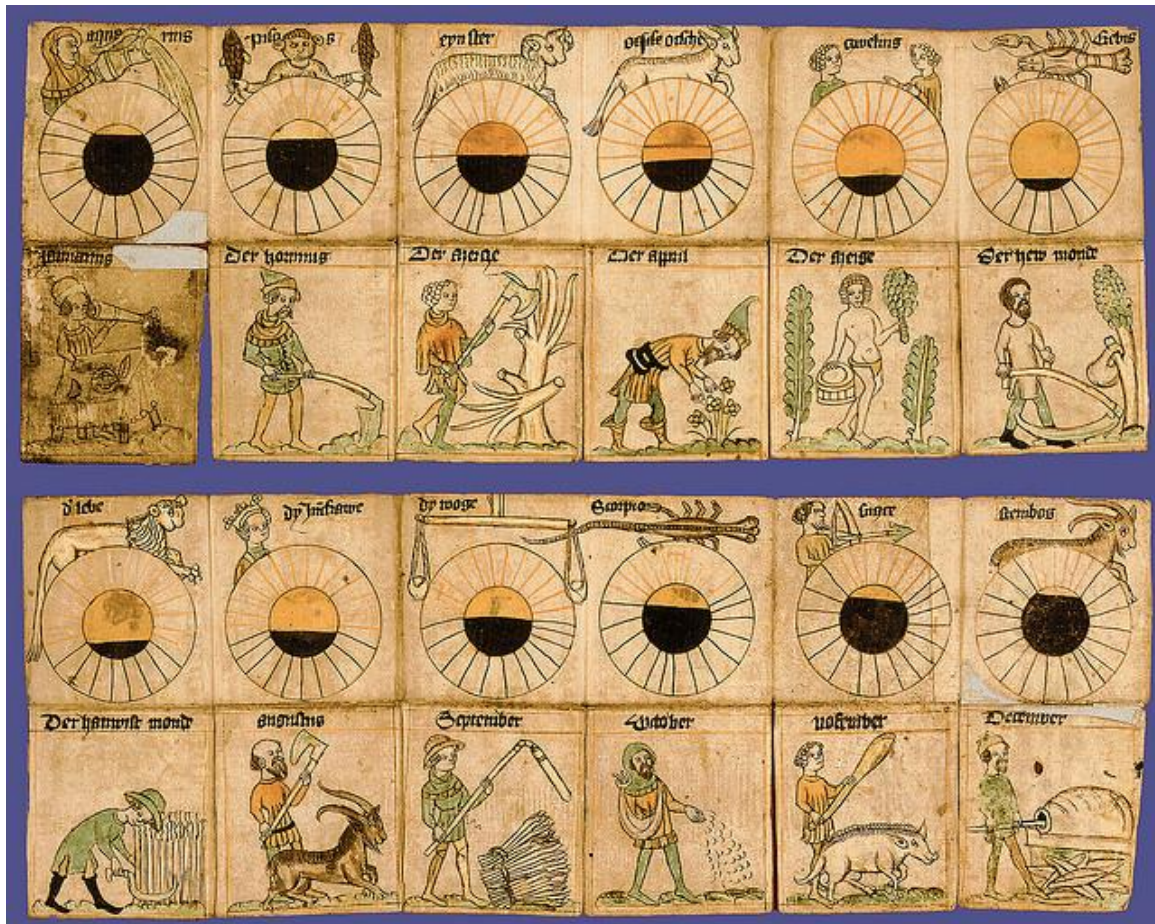
<http://www.facsimilefinder.com/facsimile/137/simon-benings-flemish-calendar>

<http://www.facsimilefinder.com/facsimile/206/da-costa-hours>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8625395368/in/photostream/>

Mesiac január (kalendár zo Sakramentára Hericha II, 11.st.)

Vreckový kalendár s mesačnými obrazmi a zverokruhovými znameniami (asi 1400)

kalendár adventný - TV Markíza: adventné kalendáre sa zrodili v 19.st. v Nemecku; prvý známy adventný kalendár je z roku 1851; prvý tlačенý exemplár s 24 veršíkmi a obrázkami vytlačilo vydavateľstvo Reichhold-Lang; nemal síce otváracie okienka, ale obrázky sa dali vystrihovať a lepiť; až o pár desaťročí neskôr sa ujali aj známe „čokoládové“ kalendáre

kalendár arabský/islamský - dodnes platný v moslimských krajinách; rok sa delí na 354 a priestupný rok na 355 dní; úprava prevedená v 11.storočí perzským básnikom a astronómom O.Chajjámom presným prepočtom solárneho roku; pozri ramadan/ramazan; almanach

kalendár aztécky - dvadsaťdňový mesiac, každý deň symbolizovaný znamením: 5.deň v znamení hada (aztéc. coatl; negatívne znamenie, lebo had je považovaný za chudobné zviera bez príbytku; ľudia v tomto znamení sú tuláci, kupci a bojovníci); 10. deň v znamení psa (aztéc. itzcuintli; ľudia narodení v tomto znamení boli určení na panovanie a rozdeľovanie bohatých darov); 14.deň v znamení jaguára; 15.deň v znamení orla (aztéc. quahli; narodeným v tomto znamení pripisované bojové vlastnosti, súčasne aj sklon k lúpežiam); 16.deň v znamení supu; kalendár reformovaný samotným bohom Quatzalcoatlom/Opereným hadom; pozri sup, Quetzalcoatl (Biedermann); aztécke rukopisy, Kipu/quipu

kalendár babylonský - starobabylonský kalendár z 3.tis.pr.Kr.; rok delený na 12 mesiacov, každých 8 (resp.19 rokov) spresňovaný o ďalší mesiac; porovnaj mesiac priestupný

Biedermann: v súvislosti s heslom havran: negatívny význam má havran v babylonskom kalendári, kde je symbolom 13. (prestupného) mesiaca

kalendár cirkevný - v základe antický kalendár juliánsky prispôbosený potrebám kresťanstva vsunutím sedemenného týždňa a označením niektorých dní ako sviatkov stálych alebo tzv. pohyblivých; stále sviatky sú viazané na určité dátum v rámci roka; pohyblivé sviatky sú určité obdobia predkresťanského astronomického delenia roka (napr. slnovrat), prebrané do kresťanskej liturgie (napr. Veľká noc) v rámci tzv. cirkevného (biblického) roka ten začína medzi 27.11.-3.12. štyrmi nedelami adventnými (advent = obdobie 4 nediel pred Vianocami), predchádzajúcimi 25.12.;

hlavným oporným bodom cirkevného kalendára je výpočet dáta Veľkej noci (pripadá na prvú *nedeľu* po jarnom *splne*; bližšie pozri *Veľká noc* 2); v Európe a Malej Ázii cirkevný kalendár zavádzaný spolu s oficiálnym prijatím kresťanstva (pozri *Konštantín Veľký*); k jeho rozšíreniu došlo počas európskej koloniálnej expanzie (od 15.-16.st.); pozri *diurnale*, *plenár/plenarium*, *Božie narodenie*, *advent*, *pôst*, *Hromnice*; *cirkevný rok*, *Menaion ikona*

kalendár čínsky - z 2.tis.pr.Kr.; 60 ročný cyklus, rok 354-355 dní, plný rok 383-384 dní; pozri *jarabica* (Eberhard)

Obuchová: Číňania si rôzne kvety a kvitnúce stromy priradujú k jednotlivým mesiacom roku a z toho potom vyplýva aj ich blahoprajný alebo *enigmatický* význam:

- 1.lunárny mesiac *slivkový kvet* (symbol zimy); pozri *krysa*
- 2.lunárny mesiac *broskyňový kvet*
- 3.lunárny mesiac *kriková pivónia* (symbol jari)
- 4.lunárny mesiac *čerešňový kvet*
- 5.lunárny mesiac *magnólia*
- 6.lunárny mesiac kvet *granátovníka*
- 7.lunárny mesiac *lotos* (symbol leta)
- 8.lunárny mesiac kvet *hrušky*
- 9.lunárny mesiac kvet *slezu*
- 10.lunárny mesiac *chyrantéma* (symbol jesene)
- 11.lunárny mesiac *gardénia*
- 12.lunárny mesiac *záhradný mak*

kalendár egyptský - najstarší známy kalendár z 4.tis.pr.Kr.; tri ročné obdobia: doba záplavy, zima - doba siatby, žatva; rok delený na 12 mesiacov po tridsiatich dňoch a na konci roka bolo päť doplnkových dní; pozri *Thowt/Thot*, *Cheopsova pyramída/ Chufevova pyramída*; *bennu*

kalendár francúzsky - zavedený Konventom 5.10. 1793 (*Francúzska revolúcia*); začiatkom sa stal 22.9.1792 (deň vyhlásenia republiky); rok rozdelený na 12 mesiacov, každý mesiac po 30 dní, podľa *georgiánskeho kalendára* sa teda končil 16.9.; nasledovalo ešte 5 dní, v *priestupných rokoch* 6, ktoré sa spolu nazývali *dni sansculotov*; *týždeň* mal desať dní, každá z troch *dekád* sa končila *nedeľou*, ktorá mala konkurovať náboženským sviatkom; pomenovanie mesiacov podľa charakteru mesiacov (júl - august: *termidor* - mesiac horúčav; október - november: *brumaire* - mesiac hmiel); kalendár platil do 31.12.1805

kalendár grécky - starogrécky kalendár opakujúci 8 ročný cyklus, 48 prázdnych a 51 plných mesiacov; rok rozdelený na 50 týždňov po 7 dňoch (symbolizovaných čriedami kráv a baranov bohýň *Faetusy* a *Lampetie*); pozri *Hóry*, *Aténa*, *Auxó*; *hekatombaion*; *grécka antická kultúra*; *ad Kalendas Graecas*

kalendár gregoriánsky - roku 1582 upravený *juliánsky kalendár*, aby sa vypustila odchýlka 10 dní, ktorá vznikla nepresným výpočtom dĺžky roka; zavedené *prestupné roky* každý 4.rok; zavádzaný postupne až do 20.storočia

kalendár islamský - kalendár arabský

kalendár juliánsky - Gaiom Iuliom Caesarom reformovaný starý *rímsky kalendár* z 46 pr.Kr.; rok mal 365 dní a každý štvrtý rok bol *priestupný*; začiatok roku je 1.január; základom je *Veľká noc* ako pohyblivý sviatok v cykle 35 rokov; od 4.st. zavedený sedemdenný týždeň; nepresne vyrátaná dĺžka roka spôsobovala odchýlku, ktorá v 16.st. tvorila 10 dní; odchýlku napravil až *georgiánsky kalendár* z roku 1582; juliánsky kalendár používaný *pravoslávnu cirkvou* a v súčasnosti tvorí odchýlka 13 dní; juliánsky kalendár tvorí základ *cirkevného kalendára*

http://en.wikipedia.org/wiki/Julian_calendar

kalendár keltský - začiatok roka 1. novembra (*Samhain*), počiatok pochmúrneho obdobia, v ktorom sa strácajú hranice medzi svetom živých a *mŕtvych* (> sviatok všetkých svätých v *kresťanstve*); 1.máj (*Beltene*) sviatok rozhárajúceho ohňa, začiatok leta, noc pred ním zaháňaný dobytok cez dym očistných *ohňov*, aby sa zabezpečilo zdravie a *plodnosť*; 1.august (*Lugnasad*) oslavuje svetlo na jeho vrchole; pozri *keltská mytológia*; *Halloween*

kalendár kresťanský - za začiatok zvolený dátum narodenia *Ježiša Krista*; dátum chybné stanovil v 6.st.po Kr. cirkevný spisovateľ *Dionysius Exiguus*, keď sa pokúsil vyrátať Kristovo narodenie a pomýlil sa o niekoľko rokov (podľa *Nového zákona* Kristus sa narodil na sklonku vlády *Herodesa*, ktorý zomrel 4 pr.Kr.); pozri *Katarína z Alexandrie*, *Krištof*; *aera Dionysia*

kalendár lunárny - v úzkom význame jeden z niekoľkých kalendárov *mayských*; pozri *kalendár venušin*

kalendár mayský - kombinácia niekoľkých časových cyklov, vzájomne prepojených, aby sa odstránil rozdiel medzi astronómickým a kalendárnym časom; základná jednotka deň = kim, 20 dní = uinal, 18 uinalov = tun, 20 tunov = katun a ď.; posvätný rok – tzolkin = 260 dní, z ktorých každý mal jedno z dvadsiatich možných mien kombinovaných číslom 1-13; letopočet datovaný od pevného mýtického bodu 10.8.3214 pr.Kr. a zahŕňa dva navzájom sa prelínajúce cykly: rituálny kalendár s 260 dňami a slnečný rok s 365 dňami; obidva tvoria 18 980 dňami cyklus 52 rokov

NOTABENE: Mayovia mali občiansky kalendár s 365 dňami a posvätný kalendár s 260 dňami; okrem týchto dvoch kalendárov fungoval ešte tzv. „dlhý počet“, potom *lunárny kalendár* a *venušin kalendár*; a to boli len tie najzákladnejšie, lebo existovali ešte špecializovanejšie; každý významný dátum v mayských dejinách mohol byť, a často bol, zapísaný všetkými piatimi systémami záznamu času; miesto 260 dňového kalendára zvaného tzolkin, bolo však v tomto zložitom systéme naozaj výnimočné; permutáciami základného číselného rádu, ktorým bola u Mayov dvadsiatka (pozri *symboly číselné*), s posvätným číslom 13 vytváral komplikovaný rad dní, ktoré reprezentovali posvätný čas; Mayovia ho vytvorili, aby dokázali postihnúť svätý rozmer času, tak ako napr. v kresťanskom kalendári je každý deň zasvätený jednému svätcovi, aj u Mayov mal každý deň tzolkinu svoje špecifické sväte charakteristiky; v niektorých oblastiach si Mayovia podľa n dávali tzv. dátumové mená; názov dňa vášho narodenia alebo dátum významnej náboženskej slávnosti sa skutočne mohol stať vašim oficiálnym menom

Despertad: mayský kalendár, ktorý niektorí odborníci nazývajú *tzolkin* (počítanie dní) zahŕňal 260 dňový cyklus rozdelený do 13 očíslovaných období; každé obdobie trvalo 20 dní a každý deň mal svoj konkrétny názov; kalendár tzolkin bol základom pre posvätný život Mayov a používal sa pri veštení; súčasne s týmto rituálnym kalendárom sa používal občiansky kalendár nazývaný *haab*; bol to *slnečný kalendár* s 365 dňami; mal 19 mesiacov, pričom 18 z nich trvalo 20 dní a jeden mal iba päť dní, čo dokopy bolo 365 dní; tento *slnečný rok* bol základom pre poľnohospodárstvo a každodenný život; Mayovia spojili oba kalendáre do toho, čo výskumníci nazývajú kalendárny okruh, a tak vytvorili dni z prvkov každého kalendára; tento cyklus dní bol taký dlhý, že sa opakoval každých 52 rokov; nenašiel sa ani jeden *artefakt*, na ktorom by bol zobrazený celý mayský kalendár; odborníci pochopili kalendárny systém Mayov, až keď rozšifrovali niekoľko zachovaných mayských kníh a keď preskúmali *hieroglyfy* na mayských *stélach* a pamiatkach; ešte aj dnes po storočiach výskumu, sa odborníci venujú výskumu kalendára, ktorý obsahoval také ucelené prvky ako presné úpravy dĺžky *slnečného roka* a neobyčajne presné výpočty lunárnych a planetárnych cyklov; pozri *mayská kultúra*

mayský kalendár

kalendár mesačný - pozri *mesačné obrazy*

kalendár rímsky - označovanie dní v mesiaci pomocou troch pevne stanovených dní (pozri *idy*); reformou z roku 46 pr.Kr. vznikol *juliánsky kalendár*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Allia>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3220512552/in/photostream/>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8579679009/in/photostream/>

www: rímsky rok je rozdelený na 12 mesiacov; pôvodne bol prvým mesiacom marec, čo malo vplyv na mená mesiacov, tak na vkladanie dňa v priestupnom roku na koniec februára, t.j. na koniec roka; tieto mesiace sa nazývajú, počnúc januárom, ako bolo neskôr zvykom:

mensis Ianuarius (január) - podľa boha Janusa, boha začiatku a konca

mensis Februarius (február) - od latinského slova februa, znamenalo „očistenie“; pôvod slova je neznámy

mensis martius (marec) - podľa boha vojny Marta

mensis április (apríl) - z aphrilis < Aphrodite, pretože tento mesiac bol zasvätený Venuši (meno po etruské bohyni Aphru)

mensis Maius (máj) - podľa bohyně Maii

mensis június (jún) - podľa bohyně Juno

mensis Quintilis, neskôr Julius (júl) - piaty mesiac, neskôr Juliov

mensis Sextilis, neskôr Augustus (august) - šiesty mesiac, neskôr Augustov

mensis September (september) - siedmy mesiac, neskôr Germanicus

mensis October (október) - ôsmy mesiac

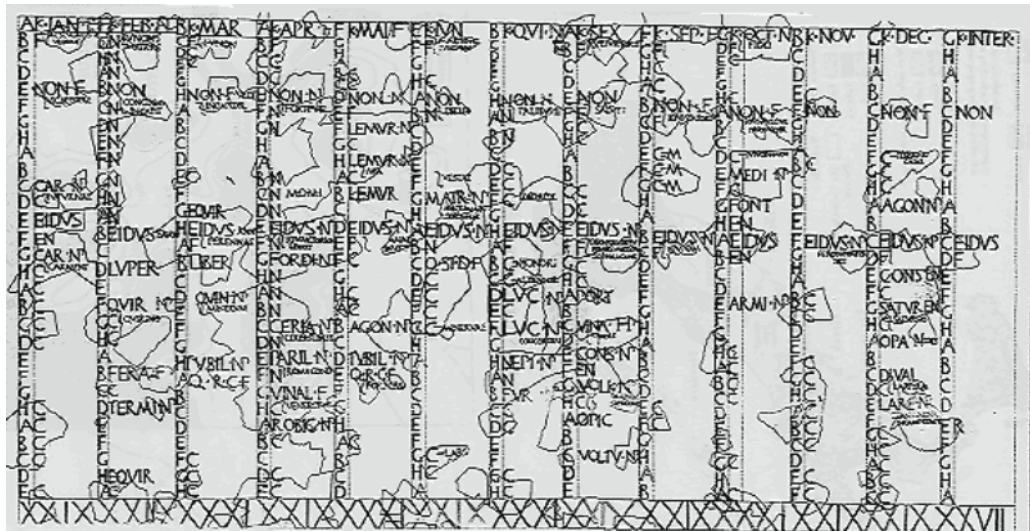
mensis November (november) - deviaty mesiac

mensis December (december) - desiaty mesiac

pozri *idy, kalendy, nony; vigílie; Ianus; anthestéria, terminus; Ianus/Janus, Jupiter; ad kalendas Graecas*

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3218777240/in/photostream/>

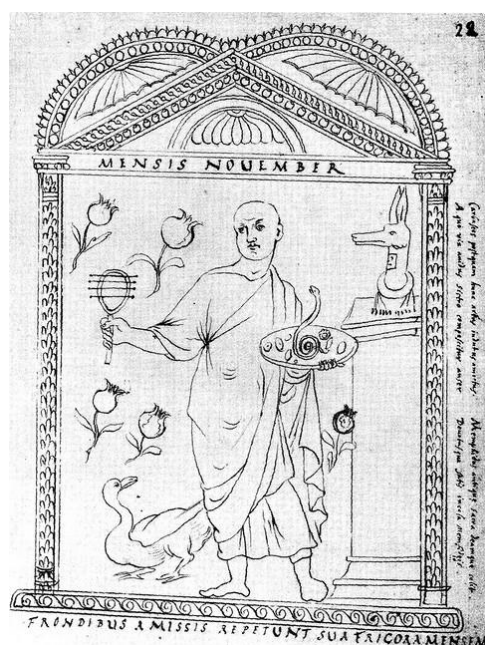
<http://necyklopedia.wikia.com/wiki/November>

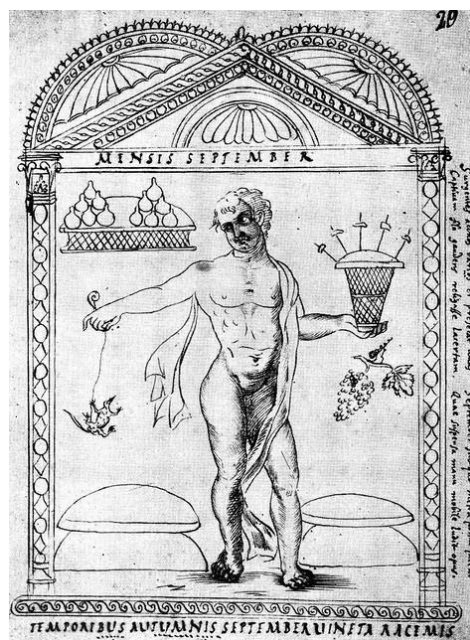
December (rímsky kalendár, 354)

November (rímsky kalendár, 354)

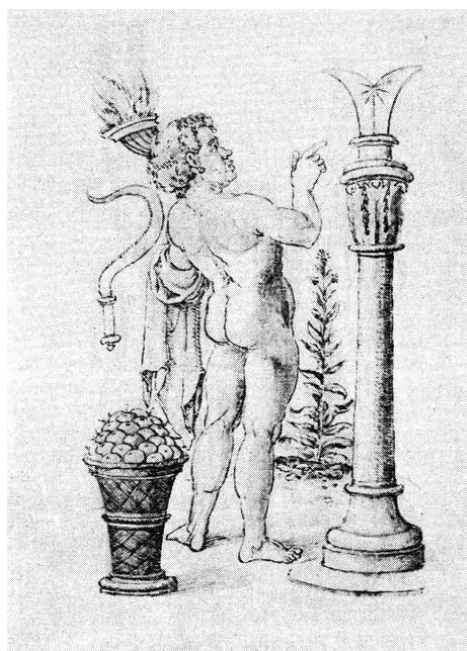
Október (rímsky kalendár, 354)

September (rímsky kalendár, 354)

August (rímsky kalendár, 354)
Júl (rímsky kalendár, 354)

Jún (rímsky kalendár, 354)
Máj (rímsky kalendár, 354)

Apríl (rímsky kalendár, 354)
Marec (rímsky kalendár, 354)

Február (rímsky kalendár, 354)
Január (rímsky kalendár, 354)

Mesiac december (ilustrácia saturnálií: domáci otrok s pochodňou, stolíkom s hrou v kocky a tyčou so zimným úlovkom vtákov; rímsky kalendár)

Mesiac november (kňaz kultu egyptskej Isis so sistrom, chamтивou husou a so šakalí hlavou boha Anubisa, atribútmi bohyně; had s lotosovými listami a granátové jablko, symbol plodnosti; rímsky kalendár)

Mesiac október (poľovačka na zajaca a vtákov: muž s prútenou sieťou a uloveným zajacom v ruke, vľavo hore posed so sokolom a vysoká nádoba so žaludmi; rímsky kalendár)

Mesiac september (vinobranie: pravica muža drží na povraze živú jaštericu určenú na hry, ľavica dvíha nádobu s vyčnievajúcimi piatimi guľatými plodmi, pri nohách postavy sú veľké kade na víno; rímsky kalendár)

Mesiac august (suchá horúčava: teplo nahý smädný muž s misou pod bradou, vejár z pávích pier na uhasenie smädu, augustové ovocie: melóny, džbán s čistou vodou; rímsky kalendár)

Mesiac máj (kňaz kultu Vulkána, spojeného s 1.májom, prináša obety, drží kôš ruží a vdychuje vôňu kvetov, pri nohách mu stojí páv; rímsky kalendár)

Mesiac apríl (sviatok veneralia: 1.máj; rituálny tanec na počesť bohyně Venuše; tancujúci muž, svietnik s miskou na spaľovanie obetí, podstavec so sochou Venuše; rímsky kalendár)

Mesiac marec (muž vo vlčej kožušine so skákajúcou kozou zosobňuje boha Marsa; lastovička na bielejku a vedrá mlieka zosobňujú jar)

Mesiac február (žena drží vodného vtáka s remienkom na krku, pri nohách má volavku a rybu symbolu februára, symbolu mesiaca; kantharos s tečúcou vodou odkazuje na boha Neptúna, ktorý je symbolom februára; rímsky kalendár)

Mesiac január (muž v drahej tunike a tóge stojí pred prináša obeť zápalnú obeť a v ľavej ruke má trojlístok; za stojanom je kohút a vpravo je nádoba na obeť uliatím; rímsky kalendár)

kalendár slnečný - staroveký *kalendár* používaný v *Kumráne* (pozri *Henoch*)

kalendár venušin - jeden z niekoľkých *kalendárov mayských*; pozri *kalendár lunárny*

kalendár zapotécky - v súvislosti s heslom *zapotécka kultúra*: Zapotekovia mali prepracovaný kalendárny systém, ktorý bol používaný ešte v 16.st.; ich rituálny kalendár mal celkom 260 dní a delil sa na 4 časti, ktorá každá mala 65 dní; tie sa ešte ďalej delili na 5 období po 13 dňoch; svetský kalendár mal tak ako náš 365 dní, ale delil sa na 18 mesiacov po 20 dňoch plus zvyšných 5 dní

kalendár židovský - *židovský kalendár*

kalenderberská kultúra - podľa obce v *Rakúsku*; komplex archeologických skupín rakúsko-slovenského Podunajska v staršej dobe železnej (7.-6.st.pred Kr.); pohrebiská so žiarovými hrobmi; pozri *Slovensko*

kalendy/calendae - v antickom *Ríme* prvý deň každého mesiaca *rímskeho kalendára*; platné do 12.storočia; od rímskeho výrazu *kalendae* odvodené slovo *koledy*; pozri *lararium*, *idy*; *ad kalendas*

kalenie a ostrenie sochárskych nástrojov - obnovenie britu a jeho tvrdosti; doba kalenia závislá od určenia *nástroja*; krátke zakalenie (rýchlým ochladením kovu) získava nástroj tvrdosť, ale aj krehkosť a lomivosť; pomalé zakaľovanie s prípadným opakovaným nahrievaním dáva nástroju pružnosť a iba mierne krehký brit; kalí sa podľa *kameňov*, na ktoré sa nástroje používajú, zvyčajne na tri farby: na modrú (mäkké kamene), na žltú (stredne tvrdé kamene) na bielu až svetložltú (tvrdé kamene); po zakalení je možné nástroj dobrúsiť; pozri *sochárske nástroje skulpturálne*, *kamenárske nástroje*: *kamenárske kladivko*; *brúsenie*, *leštenie*

kalevala - severský epos

Kalevala - v preklade - „Zem Kalevova“; fínsky epos zostavený z karelských *run* E. Lönnrotom, profesorom fínskeho jazyka na Helsinskej univerzite; konečné vydanie z roku 1849 obsahuje 50 *run* o celkovom počte 22 795 aliteračných veršov (osemslabičný trochej); hrdina eposu Kaleva bol otcom 12 *bohaterov* (pozri *symboly číselné*: 12), ktorí sa stali zakladateľmi fínskeho národa; dielo symbolicky vyjadruje boj so zlom a boj za národnú samostatnosť; pozri *sága*, *dielo literárne*; *runy*; *Fínsko*

kalhoty - český termín pre *nohavice*, odvodený z franc. pomenovania rokokových úzkych nohavíc *culotte*/kulot; pozri *móda*: rokoko; *odev*

Kalchás - v *gréckej mytológii* neomylný veštec v *achájskom vojsku* pred *Trójou* (pozri *Danajský dar*); obetoval *Ifigénii* v Aulide (dnešný polostrov Krym), predpovedal 10 ročné trvanie vojny, ktorá bude dobytá iba s *Achillovou* účasťou a s lukom *Filoktéta*; pri návratu z *Trójskej vojny* ho prekonal veštec *Argonautov*, *Mops*; *veštenie/manteiá/mantiké/divinatio*

Kalchu/Nimrúd - *Kalach*